

Groenten, fruit en kruiden.

Over de voeding van onze kippen wordt veel gepraat en geschreven. De meest voorkomende stelling is dat de grote voederfabrikanten hun uitgebalanceerde voeders voorzien van de ideale samenstelling voor het beoogde doel. De kippenfokker verstrekt in de opgegeven perioden kuikenvoer, opfokvoer of foktoomvoer en af en toe nog wat graan erbij mag nog net maar meer eigen initiatieven worden meestal afgeraden, want dan wordt mogelijk de ideale verhouding van de voedingsbestanddelen verstoord. Ik ben het hier alleen mee eens voor zover we het hebben over de basisvoeding. Wat mij verwonderd is dat er zo weinig extra variatie wordt gegeven. Dieren zijn zeer complex, ook kippen. Kippen zijn van natuur alleseters. Hun voedingsbehoeften reduceren tot een samenstelling van basisingrediënten is niet logisch. De meeste liefhebbers voelen dat ook zo aan, getuige het feit dat er zeer veel gewerkt wordt met allerlei voedingssupplementen die tegenwoordig in een grote verscheidenheid in de rekken staan in de dierenspecialzaken. Ik ben er van overtuigd dat de meeste van die spullen overbodig zijn als er genoeg variatie zit in de dagdagelijkse voeding. De laatste jaren heb ikzelf als volgt gewerkt.

Als de kuikens 3 of 4 dagen oud zijn geef ik ze hun eerste groenvoer : meestal peterselie of brandnetel of citroenmelisse die ik zeer fijn versnipper. Ik doe dit met een handig hakseltoestelletje zoals in de keuken gebruikt wordt om fijne peterselie te maken om op de soep te strooien. Naarmate de kuikens ouder worden laat ik de snippers steeds groter. Als ze bijvoorbeeld 4 à 5 weken oud zijn eten ze zonder problemen volledige bladeren. Als het voorjaar vordert verzamel in allerlei wilde planten. Ik heb dan in de auto altijd een emmer en een buxusschaar en op de weg van mijn werk naar huis heb ik mijn vaste verzamelplekken op stukken braakliggend terrein en natuurgebieden en ook op maisvelden die de boeren een jaar laten rusten. Naargelang de tijd van het jaar verzamel in de planten die op dat ogenblik het krachtigst groeien of in zaad staan en al verzamelend knip ik voordurend met de buxusschaar alles fijn. Zo heb ik op een dikke 5 minuten mijn emmer vol met een grote verscheidenheid van wilde kruiden. Uit de natuur is dit bijvoorbeeld klein hoefblad, paardebloem, vogelmuur, hoornblad, grote en kleine weegbree, verschillende soorten kruiskruid, kamille, duizendblad, boerenwormkruid, bijvoet, zuring, brandnetel, dovenetel, moerasspirea... Aanvullend geef ik nog kruiden uit mijn tuin ook, bijvoorbeeld thijm, citroenthijm, citroenmelisse, munt, rozemarijn, lavas, bieslook en oregano.

De belangrijkste basisgedachte is dat een grote verscheidenheid altijd goed is. Overdrijven is natuurlijk meestal slecht. Met de genoemde planten kun je echter niet veel kwaad aanrichten. Alleen boerenwormkruid en bijvoet moet steeds met mate gegeven worden. Kippen zijn geen konijnen, en groen dat te lang in het hok blijven liggen verliest snel zijn voordelen. Uit ervaring weet je echter snel hoeveel je best kan geven. Bij mij is gewoonlijk 80% van het gegeven groen na 10 minuten verdwenen. Ze zitten er overigens wel op te wachten. Ik heb niet de indruk dat mijn dieren minder opfokvoer eten omdat ze te veel ander spul krijgen, integendeel. Ik heb wel steeds ondervonden dat het voor grote buff Orpingtons een groot voordeel is als het groen versneden wordt aangeboden, aan hele planten en stukken die te groot zijn om ineens in te slikken wordt maar weinig gewerkt. Ik heb bijvoorbeeld een tijdje geprobeerd om het groen in bussels op te hangen, maar er wordt dan veel minder van gegeten. Met andere rassen of kleurslagen is dit misschien minder een probleem.

In de latere zomermaanden schakel ik over op zaden en bessen in plaats van bladgroen. Volgens mij zit de kracht van planten dan in hun vruchten.

Het meest belang hecht ik aan brandnetelzaad. Drie of vier keer per week haal ik hier één of twee emmers van op. Ik heb een aantal vaste locaties in een natuurgebied in mijn buurt waarvan ik denk dat ze nooit bespoten worden. Emmer in de linkse hand, handschoen aan de rechterhand, brandnetelsteel tussen de ringvinger en de middenvinger nemen, van onder naar boven ritsen en je hebt een handvol zaden en bladeren. Op de betere vindplaatsen heb ik op 5 à 10 minuten 2 emmers vol. Die strooi ik dan uit in de buitenrennen. Ik heb dan nog 40 à 50 dieren en de dag erna is alles weg. Brandnetelzaad is zeer rijk aan caroteen. En het bevat een waardevolle olie. Ik heb ooit in een artikel gelezen dat paardenmensen brandnetelzaad als versnapering aan de paarden geven om de vacht mooi glanzend in topconditie te brengen. Ik geloof daarin. Vroeger, voor ik Orpingtons had, fokte ik goudvinken en die bracht ik in het najaar prachtig door de rui met voornamelijk zaad van brandnetels en van moerasspirea. Door het caroteen van de netels kleurden de goudvinkenmannen prachtig rood, net zoals in de natuur, zonder chemische kleurmiddelen.

In dezelfde periode verzamel ik ook veel bessen : lijsterbessen, meidoornbessen, bottels van gordelroos en van gewone bottelrozen, vlierbessen, vuurdoornbessen, sleedoornbessen. Gewoonlijk 1 of 2 emmers per week, gemengd, voor 40 à 50 volwassen dieren. De rozenbottels en de vuurdoornbessen hebben ze liefst. De meeste van deze bessen bevatten ook weer caroteen en ook veel vitamine C.

In de herfst komen de noten erbij. Ik voer kastanjes, paardekastanjes, eikels en veel walnoten. De bomen heb ik in mijn hokken geplant toen ik met buffs begon, voor extra schaduw. Ik hoef dus niet ver te gaan. In iedere buitenren ligt een grote steen en ik sla de noten daarop kapot met een houten hamer. Gewoonlijk 2 à 4 noten per dier per dag. Vooral op de walnoten zijn ze enorm verlekkerd.

Vlak na het tentoonstellingsseizoen las ik een vermageringsperiode in, met extra veel groenten. Die maak ik klein met een keukenrobotje en ik meng er de foktoomkorrel doorheen, ongeveer de helft groenten en de helft korrel. Dit hou ik ongeveer een maand vol. Als ik geen tijd heb om groenten te snipperen geef ik appels, een appel per 3 of 4 dieren per dag. De dieren worden veel magerder en gaan daardoor later beter leggen en bevruchten. In de rest van het jaar geef ik ook wel groenten erbij maar minder, gewoonlijk 2 keer per week. Ik gebruik vooral wortelen, ajuinen, look, selder, knolselder, boerenkool (krulkool), rode biet en venkel. Op de groenten doe ik af en toe wat tarwekiemolie of saffloerolie.

Ik heb in de winter ook altijd een klein kiemsilootje in werking. Dit is een simpel kiemtorentje zoals verkocht wordt in zaken voor siervogeltjes. Ik gebruik een kiemzaadmengeling met tarwe, raapzaad en hennep. Vullen, 2 keer per dag vers water doorheen gieten, goed warm zetten en de tweede of de derde dag oogsten en mengen onder het voer. Simpel. Gekiemde zaden zijn het beste en het krachtigste groenvoer dat er bestaat, vraag maar na aan eender welke siervogelliefhebber.

Paul Cuypers.